

De kleine vos

Hans Smeenk

Twee jeugdherinneringen.

In mijn vaders studeerkamer werd een wand volledig in beslag genomen door een ingebouwde boekenkast vol theologisch-dogmatische werken. Geen leesvoer voor de jeugd. Maar links onderin, achter een gordijntje, was een vak gevuld met de complete serie Verkade-albums van dr. Jac. P. Thijsse. Languit gelegen onder het bureau vergaapten wij ons aan de met zorg ingeplakte kleurige natuurplaatjes. Het album 'De bloemen en haar vrienden' zie ik nog zo voor me: op het kaft een fraaie, door C. Rol geschilderde, kleine vos gezeten op de nectarplant klein hoefblad. In het album met zijn door roestvlekjes aangetaste vooroorlogse papier een paginagrote aquarel van J. Voerman jr.: herfstasters met daarop diverse vlinders. Hier had de kleine vos eigenlijk niet mogen ontbreken. Want uit de herfstasters peuren zij hun laatste nectarmaal alvorens in winterrust te gaan. Dezelfde vlinders gaan volgend voorjaar weer op zoek naar bloeiend klein hoefblad. Vele laatste zullen de eerste zijn...

Het tweede beeld is die weckfles op de vensterbank van

mijn zolderkamertje, met daarin een zwart-geel gedoornde rups op een brandneteltak. Verzameld in een aan onze tuin grenzend verwilderd kwekerijtje van een bloemist. De 'natuur' lag toen nog onder handbereik. De rups, al een fors exemplaar, verpopte spoedig, hangend aan het met luchtgaatjes doorprikte papier dat de weckfles afsloot. Na 10 dagen reeds - voor een jongen van twaalf een lange tijd - verscheen de fraai gekleurde kleine vos. Deze werd uiteraard vrijgelaten in de tuin en bij het zien van elke kleine vos op de bloeiende sedums dacht ik nog dagenlang: "Zou dit mijn vlinder zijn?"

Nu ik toch in het verleden wroet: een oude naam voor de kleine vos is schoenlapper. Komt deze naam van het feit dat vroeger, toen leer erg duur was, schoenen voortdurend werden hersteld met kleine stukjes leer, zodat er uiteindelijk een bont geheel ontstond? De kleine vos als 'patchworkvlinder'! De auteur Rinke Tolman gebruikte meer dan 150 woorden om zijn schoonheid op schrift te stellen. Maar toen waren er nog niet zoveel fraai geïllustreerde vlinder-gidsjes. Wel waren er kleine vossen in overvloed!